

**PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
„WAŻNI, RÓŻNI, RAZEM –
SZKOŁA, W KTÓREJ KAŻDY MOŻE SIĘ ROZWIJAĆ”**

I. WPROWADZENIE

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej jest dokumentem określającym kierunki działań szkoły w zakresie wychowania, profilaktyki, wspierania rozwoju uczniów oraz budowania bezpiecznego, przyjaznego i sprzyjającego uczeniu się środowiska szkolnego.

Program uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów, specyfikę środowiska szkolnego oraz wyniki diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka.

Program został opracowany z uwzględnieniem kierunków zmian systemu edukacji związanych z Reformą26 „Kompas Jutra”, w szczególności znaczenia:

- sprawczości ucznia,
- kompetencji społecznych i obywatelskich,
- uczenia się poprzez doświadczenie i działanie,
- współpracy,
- dobrostanu,
- odpowiedzialności,
- samodzielności,
- wykorzystania wiedzy w praktyce,
- przygotowania ucznia do odpowiedzialnego funkcjonowania w świecie społecznym i cyfrowym.

Wychowanie i profilaktyka są traktowane jako integralna część działalności szkoły, realizowana przez wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły, we współpracy z uczniami i rodzicami.

Program nie ogranicza się do przeciwdziałania zachowaniom problemowym. Jego istotnym elementem jest wzmacnianie zasobów ucznia i środowiska szkolnego, które pomagają dzieciom i młodzieży prawidłowo funkcjonować, podejmować odpowiedzialne decyzje oraz radzić sobie z wyzwaniami.

II. PODSTAWA PRAWNA

Program Wychowawczo-Profilaktyczny opracowano w szczególności na podstawie:

1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Konwencji o Prawach Dziecka.
3. Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.
4. Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – w zakresie pozostającym w mocy.
5. Rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej.
6. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
7. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej.
8. Statutu szkoły.
9. Kierunków realizacji polityki oświatowej państwa.
10. Założeń Reformy²⁶ „Kompas Jutra”.
11. „Profilu absolwenta i absolwentki”.
12. Wniosków wynikających z diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów oraz czynników chroniących i czynników ryzyka.

III. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Program opiera się na założeniu, że każdy uczeń jest osobą posiadającą indywidualne potrzeby, możliwości, zainteresowania, doświadczenia i zasoby.

Szkoła tworzy warunki do tego, aby uczeń:

- poznawał siebie;
- rozumiał swoje emocje;
- budował poczucie własnej wartości;
- tworzył dobre relacje;
- potrafił współpracować;
- dbał o własne zdrowie i bezpieczeństwo;
- odpowiedzialnie korzystał z technologii;
- podejmował decyzje;
- doświadczał sprawczości;
- uczył się na doświadczeniu i błędach;

- angażował się w życie klasy i szkoły;
- rozwijał kompetencje obywatelskie;
- dostrzegał potrzeby innych;
- podejmował działania na rzecz dobra wspólnego.

Program jest realizowany adekwatnie do wieku, potrzeb i możliwości uczniów klas I–III oraz IV–VIII.

IV. WARTOŚCI – FUNDAMENT PROGRAMU

Podstawą pracy wychowawczej szkoły są wartości:

Wartości te są rozumiane jako fundament codziennego funkcjonowania szkoły.

- Wolność

Rozumiana jako możliwość wyrażania własnego zdania, dokonywania wyborów i podejmowania decyzji z poszanowaniem praw, granic i wolności innych osób.

- Wspólnota

Rozumiana jako poczucie przynależności, współodpowiedzialności i troski o grupę, klasę, szkołę oraz lokalną społeczność.

- Solidarność

Rozumiana jako gotowość do dostrzegania potrzeb innych i udzielania pomocy.

- Odpowiedzialność

Rozumiana jako świadomość konsekwencji własnych decyzji i działań oraz gotowość do naprawiania wyrządzonej szkody.

- Sprawiedliwość

Rozumiana jako poszanowanie praw, równe traktowanie oraz uwzględnianie potrzeb i sytuacji innych osób.

- Szacunek

Rozumiany jako uznawanie godności, granic, praw i odmienności drugiego człowieka.

- Prawda

Rozumiana jako dążenie do rzetelności, uczciwości, odpowiedzialnego posługiwania się informacją i odróżniania faktów od opinii.

- Dobro

Rozumiane jako troska o siebie, innych i wspólne otoczenie.

- Piękno

Rozumiane jako wrażliwość na kulturę, sztukę, przyrodę, harmonię oraz wartości estetyczne i moralne.

Wartości nie są traktowane wyłącznie jako deklaracje. Szkoła dąży do tego, aby były widoczne w codziennych relacjach, sposobie komunikowania się, rozwiązywaniu konfliktów, podejmowaniu decyzji oraz organizacji życia szkoły. Powinny znajdować odzwierciedlenie w codziennym działaniu dorosłych i doświadczeniach uczniów.

V. MISJA SZKOŁY

Misją szkoły jest tworzenie bezpiecznego, przyjaznego i włączającego środowiska, w którym każdy uczeń jest ważny, zauważony i traktowany z szacunkiem, a jednocześnie ma możliwość rozwijania swoich zainteresowań, talentów, kompetencji i samodzielności.

Szkoła tworzy klimat wzajemnego szacunku, zaufania, życzliwości, bezpieczeństwa i współpracy, w którym każdy członek społeczności szkolnej – uczeń, nauczyciel, pracownik szkoły i rodzic – czuje się ważny, potrzebny i ma przestrzeń do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły.

Szkoła dba o dobre relacje i współpracę wszystkich dorosłych zaangażowanych w proces edukacji i wychowania, uznając, że wspólna odpowiedzialność, wzajemne wsparcie i spójne działania nauczycieli, pracowników szkoły i rodziców tworzą najlepsze warunki dla rozwoju i dobrostanu uczniów.

Szkoła wspiera ucznia w stawianiu się osobą samodzielną, sprawczą, odpowiedzialną, otwartą na innych, potrafiącą współpracować, szanującą różnorodność i aktywnie uczestniczącą w życiu społeczności.

W centrum działań szkoły pozostaje dobro, bezpieczeństwo, rozwój i podmiotowość ucznia, przy jednoczesnym budowaniu szkoły jako wspólnoty opartej na szacunku, odpowiedzialności, współpracy, życzliwości i wzajemnym zaufaniu.

VI. MODEL/WIZJA ABSOLWENTA I ABSOLWENTKI

Absolwent naszej szkoły:

1. ZNA SIEBIE

- zna swoje mocne strony;
- rozpoznaje swoje potrzeby;
- zna swoje zainteresowania i możliwości;

- potrafi mówić o sobie;
- buduje realistyczne poczucie własnej wartości;
- zna swoje granice;
- potrafi wskazać sytuacje, w których potrzebuje pomocy.

2. ROZUMIE I REGULUJE EMOCJE

- rozpoznaje i nazywa emocje;
- rozumie ich znaczenie;
- zna konstruktywne sposoby radzenia sobie z trudnymi emocjami;
- potrafi radzić sobie ze stresem;
- potrafi szukać wsparcia;
- rozwija odporność psychiczną.

3. POTRAFI BUDOWAĆ RELACJE

- słucha innych;
- komunikuje swoje potrzeby;
- szanuje granice swoje i innych;
- współpracuje;
- rozwiązuje konflikty bez przemocy;
- szanuje różnorodność;
- reaguje na krzywdzenie innych.

4. DBA O SIEBIE

- dba o zdrowie fizyczne i psychiczne;
- zna znaczenie aktywności fizycznej;
- rozumie znaczenie snu i odpoczynku;
- zna zasady zdrowego stylu życia;
- dba o bezpieczeństwo swoje i innych.

5. ODPOWIEDZIALNIE FUNKCJONUJE W ŚWIECIE CYFROWYM

- bezpiecznie korzysta z Internetu;
- chroni swoją prywatność;
- zna zagrożenia cyfrowe;
- potrafi reagować na cyberprzemoc;
- stosuje zasady higieny cyfrowej;
- krytycznie ocenia informacje;
- rozpoznaje manipulację i dezinformację;
- odpowiedzialnie korzysta z narzędzi sztucznej inteligencji.

6. JEST SPRAWCZY

- podejmuje decyzje;
- potrafi planować działanie;
- podejmuje inicjatywę;
- rozwiązuje problemy;
- uczy się na błędach;
- rozumie konsekwencje swoich decyzji;
- bierze odpowiedzialność za swoje działania.

7. POTRAFI WSPÓŁDZIAŁAĆ

- angażuje się w życie klasy;
- współpracuje w grupie;
- przestrzega wspólnie ustalonych zasad;
- potrafi współdecydować;
- dostrzega potrzeby innych.

8. JEST NASTAWIONY NA ROZWÓJ

- dostrzega, że może rozwijać swoje umiejętności;
- podejmuje wysiłek mimo trudności;
- traktuje błąd jako okazję do uczenia się;
- potrafi przyjąć informację zwrotną;
- wyznacza sobie cele i podejmuje działania prowadzące do ich osiągnięcia;
- jest ciekawy świata i gotowy do uczenia się przez całe życie.

9. JEST ŚWIADOMYM OBYWATELEM

- zna swoje prawa i obowiązki;
- zna prawa dziecka;
- rozumie znaczenie demokracji;
- potrafi wyrażać własne zdanie;
- słucha innych, również wtedy, gdy mają odmienne poglądy;
- potrafi prowadzić dialog;
- zna znaczenie samorządności;
- angażuje się w życie szkoły i społeczności lokalnej;
- rozumie znaczenie dobra wspólnego;
- zna formy aktywności obywatelskiej;
- potrafi oceniać wiarygodność informacji.

VII. GŁÓWNY CEL PROGRAMU

Wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia poprzez tworzenie bezpiecznego, włączającego i sprzyjającego rozwojowi środowiska szkolnego oraz rozwijanie jego dobrostanu, sprawczości, kompetencji emocjonalnych, społecznych i obywatelskich, odpowiedzialności, samodzielności oraz gotowości do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności. Działania te mają przyczynić się do przygotowania uczniów do życia we współczesnym świecie i do uczestnictwa w życiu społecznym. Program zakłada wspieranie uczniów w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej, duchowej i intelektualnej.

VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE

Szkoła:

1. wzmacnia poczucie własnej wartości uczniów;
2. rozwija samoświadomość;
3. rozwija sprawczość i samodzielność;
4. kształtuje odpowiedzialność za własne decyzje;
5. rozwija kompetencje emocjonalne;
6. wspiera zdrowie psychiczne;
7. rozwija kompetencje komunikacyjne;
8. uczy budowania bezpiecznych relacji;
9. przeciwdziała przemocy, agresji i wykluczeniu;
10. rozwija umiejętność rozwiązywania konfliktów;
11. rozwija szacunek dla różnorodności;
12. promuje zdrowy styl życia;
13. rozwija higienę cyfrową;
14. uczy bezpiecznego korzystania z technologii;
15. rozwija krytyczne myślenie;
16. uczy odpowiedzialnego korzystania z AI;
17. rozwija umiejętność współpracy;
18. uczy asertywności;
19. kształtuje odpowiedzialność społeczną;
20. rozwija kompetencje obywatelskie;
21. przygotowuje uczniów do świadomego uczestnictwa w życiu społecznym;
22. rozwija aktywność uczniowską i samorządność;
23. wzmacnia poczucie przynależności;

24. rozwija odpowiedzialność za dobro wspólne;
25. rozwija umiejętność korzystania z informacji i oceny ich wiarygodności;
26. rozwija kreatywne i twórcze myślenie oraz umiejętność poszukiwania różnych sposobów rozwiązania problemu.

IX. OBSZARY PROGRAMU

Program obejmuje dziewięć wzajemnie powiązanych obszarów:

1. JA – POZNAJĘ SIEBIE
2. JA I MOJE EMOCJE
3. JA W RELACJACH
4. JA I MOJE ZDROWIE
5. JA W ŚWIECIE CYFROWYM
6. JA – SPRAWCA SWOJEGO DZIAŁANIA
7. MY – NASZA KLASA I NASZA SZKOŁA
8. EDUKACJA OBYWATELSKA – JA JAKO OBYWATEL
9. MY – SPOŁECZEŃSTWO I ŚWIAT

X. OBSZAR 1. JA – POZNAJĘ SIEBIE

Cel

Wspieranie ucznia w poznawaniu siebie, swoich potrzeb, możliwości, zainteresowań, mocnych stron i obszarów wymagających rozwoju.

Uczeń:

- poznaje swoje mocne strony;
- rozpoznaje swoje zainteresowania;
- zna swoje potrzeby;
- rozwija poczucie własnej wartości;
- uczy się akceptować siebie;
- dostrzega swoją wyjątkowość;
- rozumie różnice między ludźmi;
- potrafi wskazać swoje zasoby;
- wie, kiedy potrzebuje wsparcia.

Przykładowe działania:

- „Poznaję siebie”;
- „Moje mocne strony”;

- „Co we mnie wyjątkowego?”;
- „Każdy jest ważny i wartościowy”;
- „Co potrafię?”;
- zajęcia dotyczące samooceny;
- zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia;
- Dzień Talentów;
- wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów;
- rozwijanie kreatywności, myślenia logicznego;
- promowanie czytelnictwa,
- wspieranie podejmowania świadomych decyzji edukacyjno – zawodowych.

XI. OBSZAR 2. JA I MOJE EMOCJE

Cel

Rozwijanie kompetencji emocjonalnych oraz umiejętności radzenia sobie z emocjami i sytuacjami trudnymi.

Uczeń:

- rozpoznaje emocje;
- nazywa emocje;
- rozumie ich znaczenie;
- potrafi mówić o emocjach;
- zna sposoby radzenia sobie ze złością, smutkiem, lękiem i frustracją;
- zna sposoby radzenia sobie ze stresem;
- rozwija odporność psychiczną;
- potrafi poprosić o pomoc;
- rozwija empatię.

Przykładowe działania:

- zajęcia o emocjach;
- ćwiczenia relaksacyjne;
- treningi umiejętności społecznych;
- zajęcia dotyczące stresu;
- działania z zakresu programu „Spójrz Inaczej”.

XII. OBSZAR 3. JA W RELACJACH

Cel

Rozwijanie umiejętności tworzenia bezpiecznych relacji opartych na szacunku, komunikacji i wzajemności.

Uczeń:

- słucha;
- komunikuje swoje potrzeby;
- zna swoje granice;
- respektuje granice innych;
- jest asertywny, potrafi powiedzieć „nie”;
- współpracuje;
- rozwiązuje konflikty bez przemocy;
- rozpoznaje przemoc;
- reaguje na krzywdzenie;
- szanuje różnorodność.

Przykładowe działania:

- zajęcia integracyjne;
- „Mam prawo mieć inne zdanie”;
- „Jak mówić, żeby zostać usłyszanym?”;
- „Granice moje i innych”;
- „Konflikt nie musi oznaczać wojny”;
- zajęcia dotyczące przemocy i cyberprzemocy;
- mediacje;
- budowanie pozytywnej i przyjaznej atmosfery w klasach, szkole.

XIII. OBSZAR 4. JA I MOJE ZDROWIE

Cel

Kształtowanie odpowiedzialności ucznia za własne zdrowie fizyczne i psychiczne.

Uczeń:

- zna zasady zdrowego stylu życia;
- rozumie znaczenie aktywności fizycznej;
- zna znaczenie snu i odpoczynku;
- dba o higienę;
- zna zasady zdrowego odżywiania;
- dba o bezpieczeństwo;
- rozumie znaczenie zdrowia psychicznego;

- zna sposoby dbania o dobrostan;
- zna konsekwencje zachowań ryzykownych;
- wie, gdzie szukać pomocy;
- potrafi udzielać pierwszej pomocy.

Przykładowe działania:

- edukacja zdrowotna;
- aktywność fizyczna;
- profilaktyka zachowań ryzykownych;
- działania dotyczące wspierania zdrowia psychicznego;
- promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie zdrowych nawyków;
- zajęcia dotyczące odpoczynku i snu;
- bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne,
- profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych;
- promowanie zdrowego stylu życia, aktywności ruchowej, ograniczenia czasu przed ekranem;
- ćwiczenia śródlekcyjne, spacer, zajęcia na świeżym powietrzu;
- udział w zawodach, konkursach i akcjach sportowych;
- przygotowanie uczniów do odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych;
- Nauka zasad udzielania pierwszej pomocy.

XIV. OBSZAR 5. JA W ŚWIECIE CYFROWYM

Cel

Kształtowanie odpowiedzialnego, bezpiecznego i świadomego korzystania z technologii.

Uczeń:

- zna zasady bezpieczeństwa w Internecie;
- chroni prywatność;
- dba o dane;
- rozpoznaje cyberprzemoc;
- wie, jak reagować na zagrożenia;
- zna zasady higieny cyfrowej;
- rozumie skutki nadmiernego korzystania z urządzeń;
- krytycznie ocenia informacje;
- rozróżnia fakt i opinię;
- rozpoznaje manipulację;

- zna zasady odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji;
- rozumie odpowiedzialność za publikowane treści;
- potrafi korzystać z funkcjonalności i zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.

Przykładowe działania:

- „Bezpieczni w sieci”;
- „Telefon – narzędzie czy przeszkoda?”;
- „Fakt czy opinia?”;
- „Jak rozpoznać manipulację?”;
- „AI – możliwości i odpowiedzialność”;
- nauka odpowiedzialnego korzystania z Internetu;
- działania dotyczące przeciwdziałaniu cyberprzemocy,
- troska o bezpieczeństwo i higienę cyfrową.

XV. OBSZAR 6. JA – SPRAWCA SWOJEGO DZIAŁANIA

Cel

Rozwijanie sprawczości, samodzielności i odpowiedzialności ucznia.

Uczeń:

- rozumie, że ma wpływ na wiele sytuacji;
- podejmuje decyzje;
- przewiduje konsekwencje;
- planuje;
- wyznacza cele;
- podejmuje inicjatywę;
- poszukuje rozwiązań;
- korzysta z pomocy;
- uczy się na błędach;
- ocenia efekty własnych działań.

Przykładowe działania:

- projekty uczniowskie;
- zadania problemowe;
- inicjatywy uczniowskie;
- projekty klasowe;
- „Mam wpływ”;
- „Jeden pomysł – jedna zmiana”;

- działalność Samorządu Uczniowskiego.

XVI. OBSZAR 7. MY – NASZA KLASA I NASZA SZKOŁA

Cel

Budowanie poczucia przynależności, odpowiedzialności za grupę i szkołę oraz rozwijanie współpracy i samorządności.

Uczeń:

- czuje się członkiem klasy;
- współtworzy zasady;
- współpracuje;
- bierze odpowiedzialność za wspólne działania;
- angażuje się w życie klasy;
- angażuje się w życie szkoły;
- zna zasady działania samorządu uczniowskiego;
- uczestniczy w podejmowaniu decyzji;
- zgłasza pomysły;
- dostrzega potrzeby innych.

Przykładowe działania:

- kontrakt klasowy;
- klasowe podejmowanie decyzji;
- projekty zespołowe;
- działania samorządu uczniowskiego;
- konsultacje uczniowskie;
- inicjatywy klasowe;
- działania integracyjne;
- przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej;
- promowanie pracy projektowej;
- pomoc koleżeńska.

XVII. OBSZAR 8. EDUKACJA OBYWATELSKA – JA JAKO OBYWATEL

Cel główny

Kształtowanie świadomej, odpowiedzialnej i aktywnej postawy obywatelskiej poprzez rozwijanie wiedzy, umiejętności i wartości związanych z prawami i obowiązkami, demokracją,

samorządnością, dialogiem, odpowiedzialnością społeczną i działaniem na rzecz dobra wspólnego.

Uczeń:

- zna swoje prawa i obowiązki;
- zna prawa dziecka;
- rozumie znaczenie zasad wspólnego funkcjonowania;
- rozumie podstawowe zasady demokracji;
- potrafi wyrażać własne zdanie;
- potrafi słuchać innych;
- respektuje odmienne poglądy;
- potrafi prowadzić dialog;
- zna zasady konstruktywnej dyskusji;
- potrafi argumentować;
- rozumie znaczenie kompromisu;
- zna zasady funkcjonowania samorządu uczniowskiego;
- uczestniczy w życiu szkoły;
- podejmuje inicjatywy;
- dostrzega problemy społeczności lokalnej;
- rozumie znaczenie dobra wspólnego;
- zna formy aktywności obywatelskiej;
- zna znaczenie wolontariatu;
- odróżnia fakt od opinii;
- potrafi ocenić wiarygodność informacji;
- rozpoznaje manipulację i dezinformację.

Przykładowe działania:

- kontrakty klasowe;
- wybory do samorządu uczniowskiego;
- debaty uczniowskie;
- konsultacje uczniowskie;
- projekty obywatelskie;
- wolontariat;
- akcje społeczne;
- projekty lokalne;
- analiza informacji medialnych;

- „Młodzi mają głos”;
- „Mam wpływ”;
- „Jedna zmiana – wspólna korzyść”.

XVIII. OBSZAR 9. MY – SPOŁECZEŃSTWO I ŚWIAT

Cel

Rozwijanie odpowiedzialności społecznej, szacunku dla różnorodności oraz świadomości wzajemnych zależności między człowiekiem, społeczeństwem i środowiskiem.

Uczeń:

- szanuje innych;
- dostrzega różnorodność;
- przeciwdziała stereotypom i uprzedzeniom;
- rozumie znaczenie solidarności;
- dostrzega potrzeby innych;
- angażuje się w działania pomocowe;
- zna problemy swojej społeczności;
- dba o środowisko;
- rozumie znaczenie dobra wspólnego;
- podejmuje działania na rzecz innych.

Przykładowe działania:

- wolontariat;
- akcje charytatywne;
- działania ekologiczne;
- projekty lokalne;
- poznawanie historii i tradycji lokalnej;
- działania międzypokoleniowe;
- projekty dotyczące różnorodności.

XIX. BEZPIECZEŃSTWO W SYTUACJACH ZAGROŻEŃ

Szkoła przygotowuje uczniów do bezpiecznego zachowania w sytuacjach zagrożeń występujących w czasie pokoju oraz w sytuacjach szczególnych zagrożeń.

Działania obejmują w szczególności:

- rozpoznawanie sytuacji zagrożenia;
- znajomość zasad alarmowania;

- znajomość dróg ewakuacji;
- zasady zachowania podczas ewakuacji;
- zasady reagowania w sytuacjach zagrożenia;
- zasady wzywania pomocy;
- podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy;
- odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i innych;
- ćwiczenia praktyczne;
- rozmowy dotyczące bezpieczeństwa;
- przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego zachowania w sytuacjach kryzysowych.

XX. EDUKACJA OBYWATELSKA W CODZIENNYM ŻYCIU SZKOŁY

Edukacja obywatelska nie ogranicza się do zajęć tematycznych.

Jest realizowana poprzez codzienne doświadczenia uczniów.

Uczeń ma możliwość:

- wyrażania opinii;
- zadawania pytań;
- współtworzenia zasad;
- współdecydowania;
- udziału w wyborach;
- zgłaszania inicjatyw;
- udziału w projektach;
- udziału w debatach;
- podejmowania działań na rzecz innych;
- współpracy z innymi;
- obserwowania efektów własnego działania.

Szkoła tworzy sytuacje, w których uczeń może doświadczyć, że:

MAM GŁOS → MAM WPŁYW → MAM ODPOWIEDZIALNOŚĆ.

XXI. ZASADY REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany jest poprzez:

- lekcje z wychowawcą;
- zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne;
- zajęcia z pedagogiem i psychologiem;
- zajęcia profilaktyczne;

- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalne i społeczne;
- zajęcia świetlicowe,
- projekty edukacyjne;
- działania samorządu uczniowskiego;
- wolontariat;
- akcje społeczne;
- wycieczki i wyjścia;
- wydarzenia szkolne;
- działania międzyklasowe;
- współpracę z rodzicami;
- współpracę ze środowiskiem lokalnym;
- indywidualną pracę z uczniem;
- działania interwencyjne i wspierające.

XXII. PLAN DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH

Obszar	Działanie	Odbiorcy	Odpowiedzialni	Termin	Monitorowanie
Poznaję siebie	zajęcia dotyczące mocnych stron	I–VIII	wychowawcy	cały rok	dokumentacja
Emocje	zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalne	I–VIII	wychowawcy/specjaliści	cały rok	dokumentacja
Relacje	integracja i komunikacja	I–VIII	wychowawcy	cały rok	obserwacja
Zdrowie	działania prozdrowotne	I–VIII	nauczyciele	cały rok	dokumentacja
Świat cyfrowy	bezpieczeństwo i higiena cyfrowa	I–VIII	wychowawcy/specjaliści	cały rok	dokumentacja
Sprawczość	projekty uczniowskie	IV–VIII	nauczyciele	cały rok	dokumentacja

Obszar	Działanie	Odbiorcy	Odpowiedzialni	Termin	Monitorowanie
Klasa i szkoła	samorządność i współpraca	I–VIII	wychowawcy/SU	cały rok	obserwacja
Edukacja obywatelska	debaty, konsultacje, projekty	I–VIII	wychowawcy/nauczyciele	cały rok	dokumentacja
Społeczeństwo	wolontariat i działania społeczne	I–VIII	nauczyciele/SU	cały rok	sprawozdania

XXIII. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

Profilaktyka obejmuje trzy poziomy.

1. Profilaktyka uniwersalna

Skierowana do wszystkich uczniów.

Obejmuje:

- rozwój kompetencji emocjonalnych;
- rozwój kompetencji społecznych;
- wzmacnianie dobrostanu;
- bezpieczeństwo;
- higienę cyfrową;
- zdrowy styl życia;
- przeciwdziałanie przemocy;
- rozwijanie sprawczości;
- edukację obywatelską.

2. Profilaktyka selektywna

Skierowana do uczniów znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka.

Obejmuje w szczególności:

- dodatkowe wsparcie specjalistyczne;
- zajęcia rozwijające kompetencje społeczne;
- indywidualne rozmowy;
- współpracę z rodzicami;

- współpracę z instytucjami i specjalistami.

3. Profilaktyka wskazująca

Skierowana do uczniów wymagających indywidualnego wsparcia ze względu na występujące trudności.

Działania prowadzone są zgodnie z rozpoznanymi potrzebami ucznia oraz zasadami udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Z uwagi na charakter problemów często wymaga udziału specjalistów spoza szkoły – np. poradni, placówek specjalistycznych, terapeutów czy innych podmiotów pomocowych;

XXIV. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

Rodzice są partnerami szkoły w realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.

Szkoła:

- informuje rodziców o działaniach wychowawczo – profilaktycznych;
- rozpoznaje potrzeby i oczekiwania rodziców;
- prowadzi konsultacje;
- organizuje spotkania i warsztaty;
- wspiera rodziców w sytuacjach trudnych;
- umożliwia kontakt ze specjalistami;
- angażuje rodziców w życie szkoły;
- współpracuje z rodzicami w sytuacjach wymagających indywidualnego wsparcia ucznia.

XXV. ZADANIA NAUCZYCIELI

Każdy nauczyciel:

1. dba o bezpieczeństwo uczniów;
2. buduje relacje oparte na szacunku;
3. wzmacnia poczucie własnej wartości uczniów;
4. dostrzega mocne strony uczniów;
5. rozwija sprawczość;
6. wspiera samodzielność;
7. rozwija kompetencje społeczne;
8. reaguje na przemoc i wykluczenie;
9. wspiera współpracę;
10. rozwija odpowiedzialność;

11. współpracuje z wychowawcą i specjalistami;
12. realizuje działania wynikające z programu.

XXVI. ZADANIA WYCHOWAWCY KLASY

Wychowawca:

- poznaje potrzeby i możliwości uczniów;
- buduje zespół klasowy;
- współtworzy z uczniami zasady funkcjonowania klasy;
- prowadzi działania wychowawcze i profilaktyczne;
- monitoruje relacje rówieśnicze;
- reaguje na sygnały trudności;
- wspiera sprawczość uczniów;
- współpracuje z rodzicami;
- współpracuje z pedagogiem i psychologiem;
- dokumentuje realizację działań.

XXVII. ZADANIA PEDAGOGA I PSYCHOLOGA

Pedagog i psycholog:

- prowadzą diagnozę potrzeb;
- wspierają uczniów;
- wspierają nauczycieli i wychowawców;
- prowadzą działania profilaktyczne;
- prowadzą konsultacje;
- podejmują działania interwencyjne;
- wspierają rodziców;
- współpracują z instytucjami;
- monitorują sytuację uczniów wymagających wsparcia;
- uczestniczą w ewaluacji programu.

XXVIII. ZADANIA DYREKTORA SZKOŁY

Dyrektor:

- organizuje warunki realizacji programu;
- zapewnia współpracę pracowników szkoły;
- wspiera działania wychowawcze i profilaktyczne;

- zapewnia warunki do udzielania pomocy uczniom;
- monitoruje realizację programu;
- zapewnia przeprowadzenie diagnozy;
- inicjuje działania wynikające z diagnozy;
- współpracuje z rodzicami i organami szkoły;
- odpowiada za organizację ewaluacji programu;
- dba o dobrostan psychiczny i zawodowy nauczycieli oraz pracowników szkoły;
- budowanie przyjemnej atmosfery w szkole, klimatu współpracy.

XXIX. DIAGNOZA POTRZEB

Program opracowywany jest z uwzględnieniem corocznej diagnozy.

Diagnoza obejmuje w szczególności:

- potrzeby rozwojowe uczniów;
- potrzeby wychowawcze;
- potrzeby profilaktyczne;
- czynniki chroniące;
- czynniki ryzyka;
- bezpieczeństwo uczniów;
- relacje rówieśnicze;
- dobrostan;
- zdrowie psychiczne;
- zachowania ryzykowne;
- przemoc i cyberprzemoc;
- korzystanie z Internetu;
- higienę cyfrową;
- aktywność uczniów w środowisku cyfrowym;
- potrzeby rodziców;
- potrzeby nauczycieli.

Źródła informacji:

- obserwacja;
- rozmowy;
- analiza dokumentacji;
- analiza sytuacji problemowych;
- analiza frekwencji;

- informacje wychowawców;
- informacje specjalistów;
- ankiety;
- konsultacje z dzielnicowym;
- konsultacje z kuratorami sądowymi;
- konsultacje z wychowawcami świetlicy środowiskowej.

XXX. CZYNNIKI CHRONIĄCE

Do czynników chroniących należą:

- pozytywne relacje z dorosłymi;
- poczucie bezpieczeństwa;
- dobra atmosfera klasy;
- poczucie przynależności;
- wsparcie rodziny;
- wsparcie nauczycieli;
- dostępność pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- rozwijanie zainteresowań;
- aktywność fizyczna;
- konstruktywne sposoby spędzania czasu;
- możliwość odnoszenia sukcesów;
- poczucie sprawczości;
- uczestnictwo w życiu szkoły;
- zaangażowanie społeczne;
- lokalizacja szkoły w środowisku osiedlowym, które jest postrzegane jako stosunkowo bezpieczne i spokojne;
- informacje uzyskane od wychowawców, nauczycieli, specjalistów, rodziców i uczniów, a także informacje dotyczące bezpieczeństwa uzyskiwane we współpracy ze środowiskiem lokalnym, nie wskazują na występowanie istotnych zagrożeń o charakterze lokalnym.

XXXII. CZYNNIKI RYZYKA

Do czynników ryzyka należą:

- konflikty rówieśnicze;
- przemoc i agresja;

- cyberprzemoc;
- wykluczenie;
- trudności emocjonalne;
- przewlekły stres;
- nadmierne korzystanie z Internetu;
- problemy z higieną cyfrową;
- zachowania ryzykowne;
- presja grupy;
- problemy z motywacją;
- brak poczucia przynależności;
- trudności w komunikacji.

XXXI. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu jest monitorowana poprzez:

- obserwację uczniów;
- analizę dokumentacji;
- analizę frekwencji;
- analizę sytuacji konfliktowych;
- analizę interwencji;
- analizę korzystania z pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- rozmowy z uczniami;
- rozmowy z rodzicami;
- rozmowy z nauczycielami;
- analizę realizacji zaplanowanych działań,
- ankiety.

XXXII. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja programu przeprowadzana jest raz w roku.

Przedmiotem ewaluacji jest w szczególności:

1. stopień realizacji celów programu;
2. skuteczność podejmowanych działań;
3. adekwatność działań do potrzeb uczniów;
4. poczucie bezpieczeństwa uczniów;
5. jakość relacji;

6. poziom sprawczości uczniów;
7. poziom uczestnictwa uczniów w życiu szkoły;
8. realizacja edukacji obywatelskiej;
9. skuteczność działań profilaktycznych;
10. potrzeby wymagające uwzględnienia w kolejnym roku.

Wnioski z ewaluacji są wykorzystywane do:

- modyfikacji programu;
- planowania działań na kolejny rok;
- określania priorytetów wychowawczych;
- planowania działań profilaktycznych;
- doskonalenia pracy nauczycieli.

XXXIII. WSPÓŁPRACA ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

Szkoła, w miarę potrzeb i możliwości, współpracuje z:

- Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych;
- placówkami ochrony zdrowia;
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Sądem Rejonowym w Bielsku – Białej – IV Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- placówkami wsparcia dziennego Stowarzyszenia „Hajstra”;
- Policją;
- Państwową Strażą Pożarną i innymi służbami;
- instytucjami kultury;
- biblioteką;
- organizacjami pozarządowymi;
- instytucjami samorządowymi;
- organizacjami społecznymi;
- innymi podmiotami wspierającymi dzieci i młodzież.

Współpraca służy realizacji celów wychowawczych, profilaktycznych, edukacyjnych, zdrowotnych i obywatelskich.

XXXIV. PODSUMOWANIE

Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły jest dokumentem, który podlega monitorowaniu, ewaluacji i modyfikacji w zależności od potrzeb uczniów oraz zmian zachodzących w środowisku szkolnym i społecznym.

Jego podstawą jest przekonanie, że wychowanie nie polega wyłącznie na przekazywaniu zasad, lecz na tworzeniu warunków do ich doświadczania w codziennym życiu oraz modelowaniu postaw.

Szkoła jest miejscem, w którym uczeń może poznawać siebie, budować relacje, podejmować decyzje, działać, popełniać błędy, wyciągać wnioski i doświadczać, że ma wpływ.

Edukacja obywatelska stanowi integralny element tego procesu – prowadzi od „ja”, przez „my”, do świadomego uczestnictwa w życiu społeczności – **Ważni. Różni. Razem.**

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program Wychowawczo – Profilaktyczny realizowany jest przez wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły w zakresie ich kompetencji i zadań.
2. Program jest realizowany we współpracy z uczniami i rodzicami.
3. Program podlega monitorowaniu i ewaluacji.
4. Program może być modyfikowany w trakcie roku szkolnego w przypadku wystąpienia nowych potrzeb.
5. Zmiany w programie wprowadza się zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz kompetencjami właściwych organów szkoły.
6. Szczegółowy harmonogram działań może być corocznie aktualizowany na podstawie wyników diagnozy.
7. Program obowiązuje od roku szkolnego 2026/2027.